

การประเมินหลักสูตรจิตวิทยา และคุณภาพการทำงานของบัณฑิต

The Evaluation of Psychology Curriculum and the Graduates Work Quality

ศรีสมร สุริยาศศิ¹ มุกดา ศรียงค์² วรรัตน์ รงคปราง² จิรัชย์ หงษ์ยันตรชัย³ ลัดดา กิติวิภาต⁴
และอริสา สำรอง⁵

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรจิตวิทยาและคุณภาพการทำงานของบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำรวจสถานการณ์ส่วนตัว และการมีงานทำของบัณฑิต ประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรจิตวิทยาระดับปริญญาตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกและปีที่สำเร็จการศึกษา และประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา จำแนกตามสาขาวิชาเอกและปีที่สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตจิตวิทยา ที่สำเร็จในปีการศึกษา 2544-2546 จากการส่งแบบสอบถามจำนวน 453 ชุด ได้รับคืนจำนวน 273 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60.40

ผลการวิจัยพบว่า

1. บัณฑิตจิตวิทยาที่สำเร็จในปีการศึกษา 2544-2546 ทุกสาขาวิชาเอกได้แก่ สาขาวิชาเอกจิตวิทยาบริการ ปรัชญาและแนะแนว สาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคม สาขาวิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและชุมชน และสาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด สามารถหางานทำตามสาขาที่เรียนและได้งานทำในหน่วยงานรัฐบาล ยกเว้นบัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การได้งานทำในหน่วยงานเอกชน สำหรับบัณฑิตสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการบริการปรัชญาและแนะแนวไม่สามารถหางานทำได้ตรงตามสาขาที่เรียนและส่วนใหญ่ทำงานในองค์กรเอกชน บัณฑิตจิตวิทยาทุกสาขาวิชาเอกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานที่ทำและมีความเห็นว่า ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้างพอใจในการทำงานของบัณฑิต

2. การประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จในปีการศึกษา 2544-2546 ทุกสาขาวิชาเอกต่อหลักสูตรจิตวิทยา พบว่าการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอน เนื้อหาวิชาที่สอน มีความทันสมัยและสอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน วิธีการสอน วิธีการวัดผล การประยุกต์ความรู้ใช้ในการทำงาน และการประยุกต์ความรู้ใช้ในการดำเนินชีวิต จำแนกตามรายวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา วิชาเอกบังคับและวิชาเลือก อยู่ในระดับดี

3. การประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา พบว่าผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง เห็นว่าบัณฑิตจิตวิทยามีบุคลิกภาพ ความสามารถในการทำงาน และมีทักษะในการทำงานอยู่ในระดับดี สำหรับความรู้ และการมีวิสัยทัศน์ในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร คุณภาพการทำงาน บัณฑิตจิตวิทยา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁵ อาจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purposes of the evaluation of psychology curriculum and the graduates' work quality were to study the individual's status and the employment of the psychology graduates, to evaluate the psychology curriculum at the undergraduate level by classifying the major field of study and the academic year of accomplishment and to evaluate working quality of the psychology graduates in the opinions of the employers by classifying the major fields of study and the academic year of graduation. Investigating and collecting the data by sending the 453 questionnaires to the psychology graduates who completed their degree in the requirements academic years 2001–2003. A total of 273 questionnaires were sent back, comprising about 60.40 percent.

The results were as follows:

1. The psychology graduates who accomplished in the academic years 2001-2003 and every major field of study including counseling and guidance, social psychology, clinical and community psychology and industrial and organizational psychology were found that most of them were female and still single, could find a job the same field that they had studied and worked in the public sector except the psychology graduates in the major field of industrial and organizational psychology worked in private sector. The psychology graduates in the major field of counseling and guidance could not find job in the same field that they had studied and most of them worked in private sector. However most of the psychology graduates were satisfied with the job they did and the employers were also satisfied with their working ability.

2. In evaluating the psychology curriculum in the opinion of the psychology graduates who accomplished in the academic years 2001-2003 and every major field of study was found that the objectives and the contents of teaching were up-dated and served to the current situation, in addition the methods of teaching, the learning evaluation, the ability to apply knowledge to work and lives, were classified by the fundamental psychology subjects, the compulsory subjects and the elective subjects, were on a good level.

3. As for the evaluation work quality of the psychology graduates in the opinions of the employers, the results showed that the psychology graduates had a good level of personality, ability to work and skills for working but they had a moderate level of academic knowledge and vision.

Keywords: evaluation, curriculum, work quality, psychology graduates

บทนำ

ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ดำเนินการผลิตบัณฑิตจิตวิทยาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2514 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) เป็นเวลานานถึง 33 ปี มีบัณฑิตระดับปริญญาตรีเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก บัณฑิตเหล่านี้ได้ผ่านกระบวนการวัดและประเมินผลทางการศึกษาจากภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง เป็นที่เชื่อถือว่าระดับหนึ่งว่า มีความสามารถและมีความเหมาะสมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้อย่างไรก็ตามความรู้ความสามารถ เป็นเพียงมิติเดียวที่ผ่านระบบการเรียนการสอนจากภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ที่ประเมินการทำงานของบัณฑิต เป็นอีกมิติหนึ่งซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องจากผู้ประกอบการ

ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง จะเป็นผู้ให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตได้โดยตรง หรืออีกนัยหนึ่งการประเมินของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง เป็นดัชนีหนึ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของบัณฑิต (Muchinsky, 1993)

ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวได้ว่าเป็น สถาบันแห่งแรกในประเทศไทย ที่เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยา) ระดับปริญญาตรี และมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 3 ครั้งด้วยกัน คือเมื่อ พ.ศ. 2519 พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2540 และในการปรับปรุงหลักสูตรแต่ละครั้ง ได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาจิตวิทยา ผู้ชำนาญการในการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมพิจารณาหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตทางจิตวิทยามีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

การประเมินหลักสูตรจึงเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เนื่องจากจะต้องนำหลักสูตรมาใช้ในการผลิตบัณฑิตระยะเวลาหนึ่งจึงจะทำการประเมินได้ (Pratt, 1980) ดังนั้นทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของตลาดแรงงาน โดยสามารถวัดได้จากการหางานทำของบัณฑิตจิตวิทยา และจากผลการวิจัยที่ผ่านมา มุกดา และคณะ (2525) พบว่า บัณฑิตจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สามารถหางานทำได้ภายใน 6 เดือน แต่ถึงกระนั้นไม่อาจสรุปว่าบัณฑิตจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นที่ต้องการ ของสังคม เนื่องจากไม่ได้เป็นการศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจทำการประเมินความคิดเห็นของ ผู้ว่าจ้างโดยตรง และเป็นที่ยอมรับว่า ผลจากการประเมินการทำงานของ ผู้ว่าจ้างสามารถบอกได้ถึงคุณภาพของบัณฑิต

สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาติดตามคุณภาพการทำงานของบัณฑิตเฉพาะระดับปริญญาตรีเท่านั้น โดยจะทำการศึกษาเฉพาะช่วงเวลาหลังจากที่มีการปรับปรุงหลักสูตรล่าสุด คือ พ.ศ. 2540 และจะมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2544 เป็นปีแรก ฉะนั้นจึงกำหนดให้ปีการศึกษา 2544 จนถึง

ปีการศึกษา 2546 เป็นช่วงเวลาของบัณฑิตจิตวิทยาตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

อนึ่งภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 บัณฑิตเฝ้าเวลาว่างเลยมานานพอสมควรทางคณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรได้ทำการศึกษาและติดตามประเมินผลใหม่อีกวาระหนึ่ง เนื่องจากปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของวิชาการทุกสาขาได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วเกินความคาดหมาย การศึกษามีใช่เป็นการปฏิบัติงานเฉพาะอย่างที่สุดลงในตัวเอง ตามคาบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดให้ แต่การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องกระทำต่อเนื่องกันไปโดยถือเป็นกระบวนการรวมทั้งหลักสูตรของภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ก็เช่นกัน ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมจึงทำให้มีความจำเป็นว่า ควรจะได้ทำการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของหลักสูตรและบัณฑิตซ้ำ เพื่อจะช่วยให้ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงอื่นเกี่ยวกับกระบวนการผลิตทางการศึกษาที่ผ่านมาว่าผลิตบัณฑิตได้คุณภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ และควรจะวางแผนดำเนินการในอนาคตอย่างไร เพื่อรองรับให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสำรวจสภาพในปัจจุบันของบัณฑิตจิตวิทยา ระดับปริญญาตรี
2. เพื่อประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตจิตวิทยาเกี่ยวกับหลักสูตรจิตวิทยาระดับปริญญาตรี จำแนกตามสาขาวิชาเอกและปีที่สำเร็จการศึกษา
3. เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา จำแนกตามสาขาวิชาเอกและปีที่สำเร็จการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตจิตวิทยาเกี่ยวกับหลักสูตรจิตวิทยา และประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ

ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงาน
ของบัณฑิตจิตวิทยา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตของ
การศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะบัณฑิตจิตวิทยาหลักสูตรปริญญา
ตรี ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544-2546
ทุกสาขาวิชาเอก ได้แก่

- สาขาจิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนว
- สาขาจิตวิทยาสังคม
- สาขาจิตวิทยาคลินิกและชุมชน
- สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

2. ศึกษาประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตต่อ
หลักสูตรจิตวิทยาระดับปริญญาตรี

3. ศึกษาประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ
ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงาน
ของบัณฑิตจิตวิทยา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

- ความรู้
- ทักษะ
- ความสามารถ
- บุคลิกภาพ
- การมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงหลักสูตรภาควิชา
จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาคุณภาพของ
บัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของข้อมูล

ประเภทของข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ
(quantitative data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative
data) และเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น
แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น รวม 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ส่วนตัวของบัณฑิต ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส
ระยะเวลา ที่ใช้ในการศึกษา การมีงานทำ หรือไม่มีงานทำ
ความพึงพอใจในการทำงานลักษณะคำถามเป็นแบบปลาย
ปิด จำนวน 12 ข้อ และแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตร
จิตวิทยาจำแนกตามสาขาวิชาเอก และปีการศึกษา
ลักษณะ คำถามเป็นแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก
5 ตัวเลือก มีข้อคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ ประเมินเป็นรายวิชา
ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการสอน
2. เนื้อหาการสอน
3. วิธีการสอน
4. วิธีการวัดผล
5. การประยุกต์ความรู้ในการทำงาน
6. การประยุกต์ความรู้ในการดำเนินชีวิต

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของ
ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพ
การทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา ลักษณะคำถามเป็น
แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก มีข้อคำถาม
15 ข้อ โดยแบ่ง เป็นรายด้านดังนี้

1. ความรู้
2. ทักษะในการแก้ปัญหาในการทำงาน
3. ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต
4. บุคลิกภาพของบัณฑิต
5. การมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย
ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตจิตวิทยาทุกคนตาม
สถานที่ที่ บัณฑิตจิตวิทยาได้ระบุไว้ก่อนสำเร็จ
การศึกษา ทางไปรษณีย์ แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด
จำนวน 453 ชุด ได้รับกลับคืนมา 273 ชุด (ร้อยละ 60.40)
จำแนกเป็นสาขาวิชาเอกจิตวิทยา การบริการปรึกษา
และแนะแนว 111 ชุด ได้รับคืน 71 ชุด (ร้อยละ 63.96)
สาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคม 35 ชุด ได้รับคืน 17 ชุด
(ร้อยละ 48.57) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาคลินิก และ
ชุมชน 154 ชุด ได้รับคืน 97 ชุด (ร้อยละ 62.90) และ
สาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ 153 ชุด
ได้รับคืน 88 ชุด (ร้อยละ 57.52)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของบัณฑิตจิตวิทยาใช้การแจก
แจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2. ความเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตร วิเคราะห์ โดยค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ความเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา วิเคราะห์ โดยค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

4. เนื้อหาส่วนที่เป็นปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ เนื้อหานำมาแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำมาเสนอ ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของบัณฑิตจิตวิทยา

1.1 บัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยา การบริการปรึกษาและแนะแนว ทุกปีสำเร็จการศึกษา 2544-2546 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด ร้อยละ 43.66 ใช้เวลาในการศึกษาสำเร็จระดับปริญญาตรีมากกว่า 4 ปี และส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2546 มีงานทำ ร้อยละ 70.42 ทำงานไม่ตรงสาขาที่ เรียน ร้อยละ 61.97 ใช้เวลาหางานทำ 7-9 เดือน ทำงาน เอกชน ร้อยละ 47.89 ลักษณะงานที่ทำ ทำธุรกิจ ส่วนตัว เลขานุการ วิเคราะห์ สินเชื่อและประชาสัมพันธ์ ผู้ตอบมีความพอใจในงานที่ทำ ด้วยเหตุผลตามลำดับ ดังนี้ พอใจลักษณะงานที่ทำ ร้อยละ 45.95 เงินเดือน/ รายได้ ร้อยละ 27.03 และสวัสดิการ ร้อยละ 21.62 ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง พอใจการทำงาน ของบัณฑิต ร้อยละ 73.24 ด้วยเหตุผล ตามลำดับ ดังนี้ บุคลิกภาพ ร้อยละ 46.48 การมีวิสัยทัศน์ ในการ ทำงาน ร้อยละ 25.35 และความรู้ความสามารถ ในการ ทำงาน ร้อยละ 21.13

1.2 บัณฑิตสาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคม ทุกปี สำเร็จการศึกษา 2544-2546 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพ โสด ร้อยละ 70.59 ใช้เวลาในการศึกษา สำเร็จระดับ ปริญญาตรีมากกว่า 4 ปี เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาในปี 2546 มีงานทำ ร้อยละ 70.59 ทำงาน ตรงสาขาที่เรียน ร้อยละ 88.24 ใช้เวลาหางานทำมากกว่า 12 เดือน ทำงาน รับราชการ ร้อยละ 66.67 ลักษณะ งาน ที่ทำเป็นงาน ด้านสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 71.43

มีความพอใจ ในงานที่ทำ ด้วยเหตุผลตามลำดับดังนี้ พอใจลักษณะงานที่ทำ ร้อยละ 50 สวัสดิการ ร้อยละ 33.33 และระบบงาน ร้อยละ 16.66 ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง พอใจการทำงาน ของบัณฑิต ร้อยละ 58.33 ด้วยเหตุผลตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ ในการทำงานร้อยละ 63.64 และความรู้ ความสามารถ ในการทำงาน ร้อยละ 36.36

1.3 บัณฑิตสาขาวิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและ ชุมชน ทุกปีสำเร็จการศึกษา 2544-2546 ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีสถานภาพโสด ร้อยละ 52.58 ใช้เวลาใน การศึกษา สำเร็จปริญญาตรี 4 ปี เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2546 มีงานทำ ร้อยละ 62.89 ทำงาน ตรงสาขาที่เรียน ร้อยละ 55.74 ใช้เวลาในการหางานทำ 4-6 เดือน ทำงานรับราชการ ร้อยละ 65.57 ลักษณะ งานที่ทำเป็นงานฟื้นฟูผู้ป่วยทางจิต ร้อยละ 31.15 มี ความพอใจในงานที่ทำ ด้วยเหตุผลตามลำดับดังนี้ ลักษณะงาน ร้อยละ 42.31 ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ร้อยละ 19.23 และพึงพอใจผู้ร่วมงานและ ระยะทางในการเดินทางถึงที่ทำงานมี ร้อยละเท่ากันคือ ร้อยละ 9.62 ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง มีความพอใจการทำงานของบัณฑิต ด้วยเหตุผล ตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน ร้อยละ 55.74 ความรู้ความสามารถในการทำงาน ร้อยละ 27.87 บุคลิกภาพ ร้อยละ 16.39

1.4 บัณฑิตสาขาวิชาวิชาเอกจิตวิทยา อุตสาหกรรม และองค์กรการ ทุกปีสำเร็จการศึกษา 2544- 2546 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด ร้อยละ 46.56 ใช้เวลาในการ ศึกษาาระดับปริญญาตรี 4 ปี เป็น ผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2546 มีงานทำ ร้อยละ 78.41 ทำงานตรงสาขาที่เรียน ร้อยละ 59.42 ใช้เวลาหางาน ทำ 0-3 เดือน ทำงานเอกชน ร้อยละ 68.12 ลักษณะ งานที่ทำฝ่ายบุคคล หรือทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 39.58 และ ร้อยละ 68.12 มีความพอใจ ในงานที่ทำ ด้วยเหตุผลตามลำดับดังนี้ เงินเดือน/รายได้ ร้อยละ 38.37 ลักษณะที่งานทำ ร้อยละ 27.91 และระบบการ ทำงาน ร้อยละ 12.79 ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง พอใจการทำงานของบัณฑิต ร้อยละ 75.36 ด้วยเหตุผล ตามลำดับดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ใน

การทำงาน ร้อยละ 55.78 บุคลิกภาพ ร้อยละ 23.08 และความรู้ความสามารถ ในการทำงาน ร้อยละ 21.15

2. ความคิดเห็นของบัณฑิตจิตวิทยาเกี่ยวกับหลักสูตร

บัณฑิตจิตวิทยา 4 สาขาวิชาเอกได้แก่ 1) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนว 2) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคม 3) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและชุมชน 4) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2544-2546 มีความคิด เห็นระดับดี ($\bar{X} = 3.50-4.49$) เกี่ยวกับหลักสูตรจิตวิทยา ตามรายวิชาพื้นฐานทางจิตวิทยา วิชาเอกบังคับและวิชา เอกเลือก ต่อการตั้งวัตถุประสงค์ในการสอน เนื้อหาในการสอน ความทันสมัย และสอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน วิธีการสอน วิธีการวัดผลความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ในการทำงานและการดำเนินชีวิต

3. ความคิดเห็นของผู้ประกอบการผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของ บัณฑิตจิตวิทยา

1) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการปรึกษาให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า บุคลิกภาพอยู่ในระดับดี

2) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา สาขา วิชาเอกจิตวิทยาสังคม พบว่า ความสามารถในการทำงานอยู่ในระดับดี

3) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา สาขา วิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและชุมชน พบว่า มีทักษะในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับดี

4) ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา สาขา วิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ พบว่า มีทักษะใน การแก้ปัญหาและมีความสามารถในการทำงานอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่าบัณฑิตจิตวิทยา สาขาวิชาเอกจิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนวและสาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคมใช้เวลาในการศึกษาสำเร็จระดับปริญญาตรีมากกว่า 4 ปี ยกเว้นสาขาวิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและสาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การใช้เวลา 4 ปี การใช้เวลาสำเร็จการศึกษาเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา จึงควรทำการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้บัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอก จิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนว และสาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคม ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาภายในเวลา 4 ปี

2. เมื่อพิจารณาภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตจิตวิทยา พบว่า บัณฑิตจิตวิทยาแต่ละสาขาวิชาเอก มีระยะเวลาในการหางานทำแตกต่างกัน บัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การหางานทำได้เร็วที่สุด (0-3 เดือน) บัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยาสังคมใช้เวลาหางานทำนานที่สุด (มากกว่า 12 เดือน) แสดงว่าโอกาสได้งานทำของบัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอก จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การดีกว่าสาขาอื่นๆ และยังพบว่า บัณฑิตจิตวิทยาส่วนใหญ่ได้งานทำตรงสาขาที่เรียน ยกเว้น บัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการบริการปรึกษา และแนะแนว ถึงแม้ทำงานไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนแต่สามารถหางานทำได้ แสดงว่าบัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอก จิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนว มีความสามารถในการปรับตัวและไม่เลือกงาน เนื่องจากปัจจุบันนี้บัณฑิตจิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนว มีโอกาสน้อยมากที่จะทำงานเป็นครูแนะแนว เพราะเงื่อนไขการรับบุคลากร เข้าทำงานเป็นครูแนะแนวจะต้องเป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรีผ่านการฝึกงาน การสอนเป็นเวลา 1 ปี ดังนั้นควรแนะแนวนักศึกษาให้เพิ่มเติมวิชาทางการศึกษาเพื่อที่จะเป็นทางเลือกให้กับบัณฑิตจิตวิทยาสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการบริการปรึกษาและแนะแนวในการประกอบอาชีพให้มากขึ้น

3. การประเมินความคิดเห็นของบัณฑิตต่อหลักสูตรจิตวิทยาในด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ การตั้งวัตถุประสงค์ในการสอน เนื้อหาการสอน ความทันสมัยและสอดคล้อง

กับภาวะปัจจุบัน วิธีการสอน วิธีการวัดผล การประยุกต์ความรู้ใช้ ในการทำงาน และการประยุกต์ความรู้ใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า บัณฑิตจิตวิทยาทุกสาขาวิชาเอก ส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นระดับดี มีแก้ไขปรับปรุงน้อยมาก แสดงว่ารายวิชาพื้นฐาน ทางจิตวิทยา วิชาเอกบังคับ วิชาเอกเลือก ผู้สอนสามารถ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน พัฒนาเนื้อหา วิธีการสอน วิธีการวัดผล ได้ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นักศึกษาจึงสามารถเข้าใจตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว ดังนั้นหลักสูตรที่ปรับปรุง ปี 2540 และใช้อยู่ในปัจจุบันมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ แต่ควรที่จะมีการสำรวจสถานะความต้องการเฉพาะด้านอื่น ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. การประเมินความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง ต่อคุณภาพการทำงานของ บัณฑิตจิตวิทยาทุกสาขาวิชาเอก พบว่า จุดแข็งในการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา คือ บุคลิกภาพ ทักษะการแก้ปัญหาในการทำงานและความสามารถในการปรับตัว จุดอ่อนในการทำงานของบัณฑิตจิตวิทยา คือ ความรู้ และการมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน ดังนั้นเพื่อหาแนวทางส่งเสริมบัณฑิตจิตวิทยาให้มีความรู้และมีวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แรงงาน จึงควรทำการสำรวจความต้องการของผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับวิชาชีพ เป็นการเพิ่มศักยภาพและความก้าวหน้าในการทำงาน ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- มุกดา ศรียงค์ และคณะ. 2525. การติดตามและประเมินผล บัณฑิตจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Muchinsky, P. M. 1993. Psychology Applied to Work. Brooks/Cole Publishing Company.
- Pratt, D. 1980. Curriculum: Design and Development. New York: Harcourt Batace Jovanonich.

